

Notes for valuers

- విభాగం అ-ఆ: సరైన భావం ఉన్న సమాధానాలను స్వీకరించండి; చిన్న అక్షర దోషాలకు మార్కులు తగ్గించవద్దు.
- విభాగం ఇ-ఈ: కింద ఇచ్చిన విషయాంశాలు మార్గదర్శకం మాత్రమే; విద్యార్థి సొంత మాటల్లో రాసిన సరైన జవాబుకు పూర్తి మార్కులు ఇవ్వండి.
- లేఖ / కరపత్రం / వ్యాసం (8 మార్కులు): విషయం 4, నిర్మాణం / ఫార్మాట్ 2, భాష 2.
- పాఠ్యభాగ, ఉపవాచక జవాబులను మూల్యాంకనం చేసేవారు పాఠ్యపుస్తకంతో సరిచూసుకోవాలి.

విభాగం - అ

20 × 1 = 20

1. ఆ) ఎండిపోయి, చెత్తతో నిండి ఉండేది
2. ఆ) గ్రామ పెద్దలు, యువకులు, బడి పిల్లలు
3. ఇ) పొలాలకు ఎరువుగా వాడారు
4. ఆ) వేప, రావి
5. అ) కలిసి పనిచేస్తే ఏదైనా సాధ్యమే
6. అ) భానుడు, రవి
7. అ) ధరణి, పుడమి
8. అ) జాతర
9. ఆ) భోజనము
10. ఆ) గుణ సంధి
11. అ) రామయ్య
12. ఆ) సవర్ణదీర్ఘ సంధి
13. ఆ) ద్వంద్వ
14. ఆ) ద్విగు
15. ఆ) నజ్ తత్పురుష
16. అ) ఉపమాలంకారం
17. అ) U I U
18. ఆ) అనుమత్యర్థకం
19. ఆ) గౌతమి (గోదావరి), కృష్ణవేణి, తుంగభద్ర
20. ఆ) గబ్బిలం

విభాగం - ఆ

4 × 2 = 8

21. (అ) తల్లి - అమ్మ, జనని, మాత (ఆ) నీరు - జలం, ఉదకం, సలిలం
22. (అ) తల్లిదండ్రులు = తల్లి + తండ్రులు - గసడదవాదేశ సంధి
(ఆ) మహొన్నతం = మహా + ఉన్నతం - గుణ సంధి

23. (అ) నల్లకలువ – నల్లనైన కలువ – విశేషణ పూర్వపద కర్మధారయ సమాసం

(ఆ) విద్యాధనం – విద్య అనెడి ధనం – రూపక సమాసం

24. (అ) రవి పాఠం చదవలేదు.

(ఆ) వర్షాలు కురిస్తే పంటలు పండుతాయి.

విభాగం - ఇ

5 × 4 = 20

25. అ) అది విపరీతం (గొప్ప విషయం) కాదు; సహజమైనదే.

[4 × 1]

ఆ) తనకు కీడు చేసినవారికి కూడా, వారి తప్పును ఎంచకుండా మేలు చేసేవాడే నేర్పరి.

ఇ) కీడు (హాని) చేసేవాడు.

ఈ) సుమతీ శతకం (బద్ధెన).

26. విషయాంశాలు: వీర చంద్రమ్మ, రోశయ్యల పెద్ద కొడుకు; దేశభక్తి గలవాడు – సైన్యంలో చేరాలని నిర్ణయించుకున్నాడు; దైర్యవంతుడు – దేశం కోసం ప్రాణం ఇవ్వడం గొప్పదని, భయపడకూడదని తల్లికి చెప్పాడు; కుటుంబ బాధ్యత తెలిసినవాడు; దేశం కోసం ప్రాణత్యాగం చేసి ఊరికి, రాష్ట్రానికి కీర్తి తెచ్చాడు.

27. ఏవైనా నాలుగు: వార్తా, సేవాగ్రాం (గాంధీజీ ఆశ్రమం); రూనీస్; ఆగ్రా; మధుర – బృందావనం; ఢిల్లీ (కుతుబ్ మినార్, ఎర్రకోట, రాజ్ ఘాట్ – గాంధీజీ సమాధి, బిర్లా కట్టించిన గీతామందిరం); గయ – బుద్ధగయ (బోధివృక్షం; పాత వృక్షం కూలిపోగా సింహళం నుండి తెచ్చిన కొమ్మను నాటారు). ప్రతి ప్రదేశం గురించి ఒక విశేషం రాస్తే మార్కులు ఇవ్వండి.

28. వరుసగా వర్షాలు లేక కరువు వచ్చి పంటలు పండక, బతుకుదెరువు లేక గంగన్న కుటుంబం (భార్య, కొడుకు, కోడలు, మనుమడు) ఊరు విడిచి వలస వెళ్ళింది. ఊరి రైతు వెంకటస్వామి సలహా ఇచ్చి పరిచయ లేఖ ఇచ్చాడు. కర్ణాటకలోని బళ్ళారి దగ్గర కంపిలిలో రామప్ప అనే రైతు వారిని ఆదరించి, పని ఇచ్చి, న్యాయమైన కూలి ఇస్తానన్నాడు.

29. రాగతి పండరి 1965లో విశాఖపట్నంలో జన్మించారు; చిన్నతనంలో పోలియో వచ్చినా నిరాశ చెందలేదు; కార్టూనిస్టు జయదేవ్ స్ఫూర్తితో కార్టూన్లు గీయడం మొదలుపెట్టారు; 8 ఏళ్ళ వయసులోనే ఆమె కార్టూన్ ఆంధ్రజ్యోతిలో ప్రచురితమైంది; అనేక పత్రికల్లో వందలాది కార్టూన్లు వేశారు; 2015లో మరణించారు. ఆత్మవిశ్వాసానికి ఆమె జీవితం ఉదాహరణ.

విభాగం - ఈ

4 × 8 = 32

30. (అ) విషయాంశాలు: గౌతమి (గోదావరి), కృష్ణవేణి, తుంగభద్ర నదులు తెలుగు నేలను పాడిపంటలతో నింపుతాయి; కాకతీయుల, రుద్రమదేవి, బాలచంద్రుని వంటి వీరుల శౌర్యం; తిక్కన కవితత్వం, త్యాగయ్య సంగీతం, శిల్పకళ, నాట్యం; కందుకూరి, గిడుగు, గురజాడ వంటి సంస్కర్తలు; తియ్యనైన, ప్రాచీనమైన తెలుగు భాష; మనం తెలుగువారమని గర్వపడాలి.

30. (ఆ) విషయాంశాలు: తల్లిదండ్రులను దైవంగా సేవించాలి; దానం చేయని సంపద వ్యర్థం; పెద్దలను, చిన్నవారిని గౌరవించాలి; కాలం విలువైనది – వృథా చేయకూడదు; వినయం గొప్పది, గర్వం తగదు; తియ్యని మాటలు మాణిక్యాల వంటివి; భగవంతుని పట్ల భక్తి. ప్రతి నీతికి ఒక వాక్య వివరణ.

31. (అ) సారాంశం: వీర సైన్యంలో చేరాలని నిర్ణయం; తల్లి చంద్రమ్మ ఆశ, భయం; దేశం కోసం ప్రాణత్యాగం గొప్పదన్న వీర మాటలు; తండ్రి రోశయ్య గర్వం; వీర సరిహద్దులో వీరమరణం; ఊరిలో సంతాప సభ; పెద్దలు కుటుంబాన్ని ఓదార్చడం; వీర ఊరికి, రాష్ట్రానికి గర్వకారణమన్న ప్రశంస; దేశభక్తి సందేశం.

31. (ఆ) విషయాంశాలు: కష్టజీవి రాత్రింబవళ్ళు శ్రమించి లోకానికి అన్నం పెడతాడు, కాని తనకే తిండి, గౌరవం దొరకవు; అతని శ్రమ లేకుండా పంటలు పండవు; తోటి మనుషులు పట్టించుకోరు; అందుకే

తన బాధను దైవానికి తెలపమని గబ్బిలాన్ని సందేశంగా పంపాడు; గబ్బిలం పిల్లలను పోషించే కరుణ కలది, బాధ అర్థం చేసుకోగలదు; సమానత్వం, శ్రమకు గౌరవం అనే సందేశం.

32. (అ) లేఖ ఫార్మాట్: ప్రదేశం, తేదీ, సంబోధన (ప్రియమైన మిత్రునికి / పూజ్యులైన నాన్నగారికి), క్షేమ సమాచారం, విషయం, ముగింపు, ఇట్లు, పేరు, చిరునామా.

విహారయాత్ర ఎక్కడికి, ఎవరితో వెళ్ళారు; ప్రయాణం; చూసిన ప్రదేశాలు, ప్రకృతి అందాలు; నేర్చుకున్న విషయాలు; అనుభూతి; మిత్రుని క్షేమం అడగడం.

32. (ఆ) కరపత్ర ఫార్మాట్: ఆకర్షణీయమైన శీర్షిక / నినాదం, విషయం, విజ్ఞప్తి, ప్రచురించినవారి పేరు.

పరిశుభ్రత వల్ల ఆరోగ్యం; చెతులు కడుక్కోవడం, గోళ్ళు కత్తిరించుకోవడం; చెత్తను చెత్తబుట్టలో వేయడం; తడి - పొడి చెత్త వేరు చేయడం; నీరు నిలవకుండా చూడడం; బహిరంగ మలవిసర్జన వద్దు; ప్రజలకు పిలుపు.

33. (అ) విషయాంశాలు: పోతులూరి వీరబ్రహ్మంగారు క్రీ.శ. 1608లో ప్రకృతాంబ, పరిపూర్ణయ్య

దంపతులకు జన్మించారు; 'కాలజ్ఞానం', 'కాళికాంబ సప్తశతి' రచించారు; కులమతాల భేదం

లేదని, అందరూ సమానమని బోధించారు; మూఢాచారాలను ఖండించారు; స్త్రీలను

గౌరవించాలన్నారు; సిద్ధయ్య, కక్కయ్య, అన్నాజయ్య వంటి శిష్యులు; సమాజ సంస్కర్తగా గుర్తింపు.

33. (ఆ) విషయాంశాలు: ఫాతిమా షేక్ తొలి ముస్లిం మహిళా ఉపాధ్యాయురాలిగా ప్రసిద్ధి; మరాఠీ, ఇంగ్లీషు

నేర్చుకొని ఉపాధ్యాయ శిక్షణ పొందారు; పేద బాలికల విద్య కోసం జీవితాన్ని అంకితం చేశారు;

సమాజం నుంచి అవమానాలు, దాడులు ఎదురైనా వెనుకడుగు వేయలేదు; స్త్రీ విద్యకు స్ఫూర్తి.

* * *